

28.4.2023

Viite Järjestöille ja ympäristönhoitoon myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten käyttösuunnitelma
Hänvisning vuonna 2023 sekä suunnitelma vuosien 2021 ja 2022 käyttämättä jääneiden ja palautuneiden määrärahojen käytöstä

Asia Valmistelumuistio
Ärende

Tausta

Momentin 35.01.65 (Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon) määrärahaa saa käyttää

1. avustuksiin valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille
2. avustuksiin valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille
3. saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 12 §:n mukaisesti avustuksiin saariston ympäristönhoitoa edistäviin hankkeisiin
4. saaristoalueiden ja tunturialueiden jätehuoltoa edistävän toiminnan tukemiseen
5. avustuksiin ympäristövahinkojen torjuntaan liittyvään vapaaehtoistyöhön.
6. kestävästä kehityksestä, kulttuuriympäristön vaalimisesta sekä muuta ympäristökasvatusta ja -valistusta edistävien valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävien projektiluonteisten hankkeiden tukemiseen.

Talousarvion 2023 selvitysosa: Määräraha käytetään yleisavustuksiin valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille sekä valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille niiden perustoimintaan. Määrärahalla tuetaan myös saariston ympäristönhoitoa, saaristoalueiden ja tunturialueiden jätehuoltoa sekä ympäristövahinkojen torjuntaa. Lisäksi määrärahalla tuetaan kestävästä kehityksestä, kulttuuriympäristön vaalimisesta sekä muuta ympäristökasvatusta ja -valistusta edistäviä valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittäviä hankkeita. Harkinnassa huomioidaan avustuksen tarpeellisuus toiminnan laatuun ja laajuuteen sekä yhteisön talouteen ja muihin tukiin nähden.

Avustukset ovat harkinnanvaraisia ja ne myönnetään valtionavustuslain (688/2001) perusteella. Avustuspäätökset tehdään valtionavustuslain 5§:n ja 7§:n mukaisesti. Avustusten myöntämisessä ympäristöministeriö ottaa erityisesti huomioon, miten avustettavalla toiminnalla edistetään valtion vuoden 2023 talousarviossa esitettyjä ympäristöministeriön hallinnonalan tavoitteita. Valtionavustuksen saajan on noudatettava varojen käytössä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016), mikäli hankinnan kustannuksista yli 50 % katetaan myönnettävällä avustuksella. Valtionavustuslain 11 §:n perusteella saajalla on velvollisuus antaa selvitys valtionavustuksen käyttämisestä.

Vuoden 2023 talousarvion momentilla 35.01.65 on varattu määrärahaa yhteensä 3 298 000 euroa. Siihen sisältyy eduskunnan valiokuntakäsittelyssä lisäämä 950 000 euroa, josta valtiovarainvaliokunta on osoittanut 400 000 euroa Luonto-Liitolle, 150 000 euroa asumisalan järjestöjen neuvonnan lisäämiseen, 100 000 euroa Bird Life ry:lle (lintuasematukeen ja digitaaliseen lintupaikkaoppaaseen), 100 000 euroa Suomen luonnonsuojeluliitolle, 100 000 euroa ympäristökasvatusjärjestö FEE Suomi ry:lle ja 100 000 euroa Suomen Metsästäjäliitto ry:lle (ympäristötöihin).

Lisäksi vuosien 2021 ja 2022 määrärahoista on palautunut tai jäänyt käyttämättä yhteensä 26 526,78 euroa. Käyttämättömät ja palautuneet varat käytetään vuoden 2023 avustusten jaon yhteydessä myöntämällä avustusta näistä varoista kyseisenä vuonna avustuksen saaneille järjestöille. Näin ollen vuonna 2023 jaettavissa oleva määräraha on yhteensä **3 324 526,78 euroa**.

Käyttösuunnitelman hyväksymismenettely keväällä 2023

Toukokuussa 2023, jolloin momentin käyttösuunnitelma vuodelle 2023 hyväksytään, on ympäristöministeriössä vaalivuodesta johtuen toimitusministeri. Ympäristöministeriössä on tässä tilanteessa päädytty hyvän hallintotavan noudattamiseksi siihen, että käyttösuunnitelman hyväksyy ministerin sijaan kansliapäällikkö. Ympäristöministeriön työjärjestyksen mukaisesti kansliapäällikön ratkaisovaltaan kuuluu hallinnonalan yhteisten määrärahojen käyttösuunnitelman vahvistaminen, kun määräraha kuuluu useamman osaston tai tulosalueen toimialaan. Menettely on työjärjestyksen mukainen.

1. Avustukset valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille (momentin kohta 1)

Momentin käyttösuunnitelmassa vuonna 2022 osoitettiin valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille 1 213 000 euroa. Samalla käyttösuunnitelmalla kohdennettiin vuosien 2020 ja 2021 määrärahoista käyttämättä jääneet ja palautuneet 24 268,36 euroa kyseisenä vuonna avustusta saaneelle järjestölle. Avustuksia oli näin yhteensä jaettavana 1 237 268,36 euroa. Avustusta myönnettiin 27 luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestölle.

Vuonna 2023 esitetään jaettavaksi avustuksia luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestölle yhteensä **1 276 700 euroa**. Lisäksi vuosien 2021 ja 2022 määrärahoista on palautunut tai jäänyt käyttämättä yhteensä 8 859,38 euroa. Nämä kohdennetaan kyseisenä vuonna avustusta saaneille BirdLife ry:lle ja Suomen siirtolapuutarhaliitto ry:lle. Avustuksia on näin yhteensä jaettavana **1 285 559,38 euroa**. Vuoden 2023 avustushaussa avustushakemusten yhteismäärä on 1 826 000 euroa ja hakijoita on 31. Avustusta esitetään myönnettäväksi 29 hakijalle.

Valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille niiden toimintaan myönnettävää yleisavustusta myönnettäessä otetaan huomioon, miten yhteisön toiminta tukee kansalaistoimintaa ympäristöhallinnon toimialalla (toimintakenttä, toiminnan laatu ja laajuus) sekä miten ja missä määrin yhteisön toiminta edistää valtion talousarvioesityksessä mainittuja ympäristöministeriön asettamia tavoitteita toimialan yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle (Valtion talousarvioesitys 2023). Avustuksia myönnettäessä ympäristöministeriö huomioi myös yhteisön toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta sekä missä määrin avustus on tarpeellista toiminnan laatuun ja laajuuteen sekä yhteisön talouteen ja muihin tukiin nähden.

2. Avustukset valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille (momentin kohta 2)

Momentin käyttösuunnitelmassa vuonna 2022 osoitettiin avustuksia valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille 261 000 euroa. Lisäksi vuoden 2020 määrärahasta palautuneet 790,34 euroa kohdennettiin kyseisenä vuonna avustusta saaneelle Vuokralaiset VKL ry:lle. Avustuksia oli näin yhteensä jaettavana 261 790,34 euroa. Avustusta myönnettiin 10 asunto- ja rakennusalan järjestölle.

Vuonna 2023 esitetään jaettavaksi asunto- ja rakennusalan järjestöille yhteensä **396 300 euroa** sisältäen eduskunnan valiokuntakäsittelyssään momentille lisäämään 150 000 euroa. Lisäksi vuosien 2021 ja 2022 määrärahoista on palautunut tai jäänyt käyttämättä yhteensä 17 667,40 euroa. Nämä kohdennetaan kyseisenä vuonna avustusta saaneille Rakennustarkastusyhdistys ry:lle (13 500 euroa) ja Vuokralaiset VKL ry:lle (4167,40 euroa). Avustuksia on näin yhteensä jaettavana **413 667,40 euroa**. Vuoden 2023

avustushaussa avustushakemusten yhteismäärä on 528 000 euroa ja hakijoita on 12. Avustusta esitetään myönnettäväksi 11 hakijalle.

Eduskunnan valiokuntakäsittelyssään lisäämä 150 000 euroa asumisalan järjestöjen neuvonnan lisäämiseen (mm. Vuokralaiset ry:lle ja Suomen Omakotiliitto ry:lle) esitetään osoitettavaksi Asukasliitto ry:lle, Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat - KOVA ry:lle, PRKK – Peruskorjaamisen ja Rakentamisen Kehittämiskeskus ry:lle, Suomen Omakotiliitto ry:lle, Suomen Vuokranantajat ry:lle sekä Vuokralaiset VKL ry:lle.

Valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille niiden toimintaan myönnettävää yleisavustusta myönnettäessä otetaan huomioon, miten yhteisön toiminta tukee kansalaistoimintaa ympäristöhallinnon toimialalla (toimintakenttä, toiminnan laatu ja laajuus) sekä miten ja missä määrin yhteisön toiminta edistää valtion talousarvioesityksessä mainittuja ympäristöministeriön asettamia tavoitteita toimialan yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle (Valtion talousarvioesitys 2023). Avustuksia myöntäessä ympäristöministeriö huomioi myös yhteisön toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta sekä missä määrin avustus on tarpeellista toiminnan laatuun ja laajuuteen sekä yhteisön talouteen ja muihin tukiin nähden.

3. Avustukset momentin kohtiin 3-6

Vuonna 2023 määrärahaa esitetään osoitettavaksi luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöjen sekä asunto- ja rakennusalan järjestöjen lisäksi seuraavasti:

Avustukset saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 12 §:n mukaisiin avustuksiin saariston ympäristönhoitoa edistäviin hankkeisiin (momentin kohta 3)

- ELY-keskuksille, jotka myöntävät avustuksia saariston ympäristönhoitoa edistäviin hankkeisiin 190 000 euroa.

Avustukset saaristoalueiden ja tunturialueiden jätehuoltoa edistävän toiminnan tukemiseen (momentin kohta 4)

- Lapin ELY-keskukselle, joka myöntää avustusta tunturialueiden jätehuoltoa edistävään toimintaan 45 000 euroa
- Pidä Saaristo Siistinä ry:lle saariston jätehuoltoa edistävään toimintaan 435 000 euroa.

Avustukset ympäristövahinkojen torjuntaan liittyvään vapaaehtoistyöhön (momentin kohta 5)

- Avustukset ympäristövahinkojen torjuntaan liittyvään vapaaehtoistyöhön 60 000 euroa.

Avustukset kestävästä kehityksestä, kulttuuriympäristön vaalimisesta sekä muuta ympäristökasvatusta ja -valistusta edistävien valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävien projektiluonteisten hankkeiden tukemiseen (momentin kohta 6)

- Keski-Suomen ELY-keskukselle, joka myöntää avustuksia kestävästä kehityksestä, kulttuuriympäristön vaalimisesta ja muuta ympäristökasvatusta ja -valistusta edistäviin valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittäviin projektiluonteisiin hankkeisiin 890 000 euroa
  - summaan sisältyy eduskunnan Luontoliitto ry:lle osoittama 400 000 euroa
- muihin ympäristökasvatusta ja -valistusta edistäviin hankkeisiin 5 000 euroa.

Esteellisyyksien huomioiminen asian käsittelyssä

Maailman Luonnon Säätiö WWF Suomen Rahasto sr:n avustushakemuksen on arvioinut ympäristöneuvos Tuija Mikkonen (RYMO) Miliza Malmelinin esteellisyyden vuoksi.